TIPS – Tannleger i Privat Sektor

Høringsinnspill til statsbudsjettet for 2027

Til Stortingets helse- og omsorgskomité
Prop. 1 S (2026–2027) fra Helse- og omsorgsdepartementet
14. oktober 2026

TIPS ber komiteen prioritere pasienter med størst behandlingsbehov og svakest forutsetninger for å ivareta egen tannhelse. Budsjettet må sikre at Helfo-stønaden beholder sin verdi, og at rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) følges av kapasitet, nødvendig kompetanse og et tilgjengelig behandlingstilbud.

1 Helfo takstene må følge kostnadene i tannhelsetjenesten

Regjeringen foreslår en ordinær justering av takstene til tannbehandling på 3,0 prosent fra 1. januar 2027, jf. kap. 2711, post 72. [1] TIPS mener dette ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadsveksten i tannhelsesektoren. Vår vurdering er at sektorens kostnader øker mer enn den generelle prisstigningen, blant annet som følge av utgifter til personell, utstyr, materialer og drift.

Når prisene på behandling øker mer enn refusjonstakstene, dekker stønaden en mindre andel av regningen. Differansen må pasienten betale selv. Dette øker pasientenes samlede egenbetaling og kan gjøre det vanskeligere å gjennomføre nødvendig behandling. Egenbetaling utover refusjonen må skilles fra godkjente egenandeler som eventuelt inngår i frikortordningen.

TIPS ber komiteen øke takstjusteringen utover 3 prosent på grunnlag av dokumentert kostnadsutvikling i sektoren, og be regjeringen etablere en årlig regulering som bedre ivaretar stønadens reelle verdi for pasientene.

2 Behandlingsbehov må veie tyngre enn alder

Unge voksne fra og med året de fyller 19 til og med året de fyller 28, har rett til nødvendig tannhelsehjelp i DOT mot redusert betaling. [2] TIPS mener en bred, aldersbasert utvidelse er en lite treffsikker prioritering når mange i aldersgruppen har god tannhelse, samtidig som sårbare pasienter har omfattende udekkede behov.

Etter TIPS' vurdering bør en større del av ressursene målrettes mot personer med rusproblemer, alvorlige psykiske lidelser og redusert evne til egenomsorg. TIPS er bekymret for at finansieringen og bemanningen ikke er tilstrekkelig til å oppfylle alle lovfestede rettigheter. Økt etterspørsel kan da fortrenge andre rettighetspasienter, blant annet eldre, langtidssyke og personer med funksjonsnedsettelse i institusjon eller med hjemmesykepleie.

TIPS ber komiteen prioritere disse gruppene i budsjettet og kreve en vurdering av om fylkeskommunenes ressurser står i forhold til oppgavene. Gjeldende rettigheter må oppfylles mens innretningen av fremtidige tiltak vurderes.

3 Spesialistkompetanse og finansiering må følge pasienten

TIPS er bekymret for utilstrekkelig tilgang til tannlegespesialister i deler av DOT. Pasienter med behov for spesialistbehandling må kunne henvises videre uten at finansieringsordningene hindrer eller forsinker nødvendig helsehjelp.

Som hovedregel gis det ikke Helfo-stønad til behandling som pasienten har rett til etter tannhelsetjenesteloven. [2, 3] Når DOT kjøper behandling hos en privat spesialist, kan fylkeskommunen derfor måtte bære kostnader som for andre pasienter delvis ville vært dekket av folketrygden. Kostnadsansvaret må avklares på forhånd, med egenbetaling i samsvar med pasientens rettigheter og gjeldende regelverk.

TIPS er også bekymret for at økonomisk press kan føre til at behandling som krever spesialistkompetanse, utføres uten tilstrekkelig kompetanse. Dette kan svekke kvaliteten og øke behovet for ny behandling. Henvisning må bygge på pasientens behov og behandlerens kompetanse.

TIPS ber komiteen be regjeringen gjennomgå finansieringen av spesialistbehandling for rettighetspasienter og legge til rette for forutsigbare avtaler mellom DOT og private spesialister. Klinisk behov må avgjøre tilgangen til spesialist.

4 Ventetid og akutt hjelp må inngå i tilbudet

Lange ventetider kan føre til at behandlingsbehov utvikler seg til mer omfattende og kostbar sykdom. TIPS er særlig bekymret for unge voksne som har rett til et subsidiert tilbud, men som ikke får time eller nødvendig akutt hjelp når behovet oppstår. Forsinket behandling kan gi økt risiko for smerter, infeksjoner og komplikasjoner.

TIPS ber komiteen etterspørre rapportering om ventetider, udekkede behov og akuttberedskap i DOT. Fylkeskommunene må ha tydelige ordninger for rask vurdering av akutte tilstander og kunne benytte privat kapasitet gjennom avtaler når egen kapasitet ikke strekker til.

5 TOO tilbudet må videreføres og styrkes

TIPS støtter videre satsing på det tilrettelagte tannhelsetilbudet til tortur- og overgrepsutsatte og personer med odontofobi (TOO). Budsjettomtalen viser at ingen av tilskuddsmottakerne når målene om maksimale ventetider, og at 2 361 personer sto på venteliste i 2025. [1]

TIPS ber komiteen styrke kapasiteten i både tverrfaglig angstbehandling og etterfølgende tannbehandling. Avtaler med private tannleger kan bidra til et mer tilgjengelig og sammenhengende tilbud. Pasienter med tilsvarende behov og rettigheter i DOT må også sikres nødvendig tilrettelegging.

Med vennlig hilsen
TIPS – Tannleger i Privat Sektor

Kilder

[1] Prop. 1 S (2026–2027), Helse- og omsorgsdepartementet, kap. 2711 post 72 og kap. 770 post 70. regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20262027/id3175316/?ch=2

[2] Helsedirektoratet. Tannbehandling til unge voksne mellom 19 og 28 år. helsedirektoratet.no/lov-og-forskrift/tannhelsetjenesteloven/tannbehandling-til-unge-voksne-mellom-19-og-28-ar

[3] Helfo. Tilstander som kan gi rett til stønad til tannbehandling. helfo.no/tannlege/regelverk-og-takster-for-tannlege